ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი

Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
Institute of History and Ethnology

ვარშავის უნივერსიტეტი
აღმოსავლეთ ევროპისმცოდნეობის ცენტრი

University of Warsaw
Centre for East European Studies

საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია

Georgian National Academy of Sciences

წმიდა მღვდელმოწამე გრიგოლ ფერაძის საზოგადოება

Society of Saint Archimandrite Grigol Peradze

წმინდა გრიგოლ ფერაძის II საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია

მიძღვნილი

დიდგორის ბრძოლის 900 წლისთავისადმი

თბილისი, საქართველო

2021 წლის 20 – 21 სექტემბერი

პ ი რ ვ ე ლ ი ც ი რ კ უ ლ ა რ ი

გრიგოლ ფერაძე არის დიდი ქართველი მეცნიერი და საქართველოს ეკლესიის წმინდანი. ჯერ კიდევ სრულიად ახალგაზრდა ის იძულებული გახდა საქართველოდან წასულიყო (ბოლშევიკურ რეჟიმს განრიდებოდა) და ევროპისათვის შეეფარებინა თავი. აქ იგი აქტიურ სამეცნიერო საქმიანობას ეწეოდა, ყველგან ეძებდა და აგროვებდა ქართულ ხელნაწერებს, იკვლევდა მათ. შემდეგ კი უფლისმიერი ხილვის შედეგად საერო ცხოვრებას ჩამოშორდა და ბერად აღიკვეცა. სამწუხაროდ, ტოტალიტარული რეჟიმმა ის ევროპაშიც არ მოასვენა. გრიგოლ ფერაძე პოლონეთში იმყოფებოდა, როცა გერმანელმა ნაცისტებმა პოლონეთის ოკუპაცია მოახდინეს. გრიგოლ ფერაძეს, როგორც უცხოელს, მიეცა ნება ქვეყანა დაეტოვებინა, მაგრამ მან პოლონეთი არ დატოვა. არც ნაცისტებთან თანამშრომლობა ისურვა, პირიქით, ნაცისტებისაგან შევიწროვებულ ებრაელებს მფარველობდა. ამის გამო მალე საკონცენტრაციო ბანაკში მოხვდა და გაზის კამერაში დაასრულა სიცოცხლე. გადმოცემით, ის კამერაში ერთ-ერთი მრავალშვილიანი ებრაელის მაგივრად შევიდა, რათა ეხსნა მოყვასის სიცოცხლე და თავი არ მოედრიკა ბოროტების წინაშე.

ამ დიდ ქართველსა და დიდ ადამიანს 2019 წელს დაბადებიდან 120-ე წლისთავი შეუსრულდა. საიუბილეო თარიღის აღსანიშნავად ჩატარდა საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენცია. მიღებული იქნა გადაწყვეტილება, რომ წმინდა გრიგოლ ფერაძის სახელობის კონფერენციებს მიეცეს რეგულარული ხასიათი და ისინი ყოველ ორ წელიწადში გაიმართოს.

2021 წლის კონფერენცია, რომლის ორგანიზატორები არიან **ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი**, **ვარშავის უნივერსიტეტის აღმოსავლეთ ევროპისმცოდნეობის ცენტრი**, **საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია** და **წმიდა მღვდელმოწამე გრიგოლ ფერაძის საზოგადოება**, სწორედ 2019 წლის წამოწყებას აგრძელებს.

ის ეძღვნება საქართველოს ისტორიის უმნიშვნელოვანეს ფაქტს – დიდგორის ბრძოლას, რომელიც 1121 წლის 12 აგვისტოს გაიმართა დიდგორის ველზე. მომხვდურ თურქ-სელჩუკთა წინააღმდეგ ქართველებს სარდლობდა საქართველოს დიდი მეფე დავით აღმაშენებელი (წმინდა მეფე დავით აღმაშენებელი), რომელმაც დიდგორის ბრძოლა თავიდანვე გაიაზრა, როგორც კეთილის ბოროტთან შერკინების დიდი ნარატივის განუყოფელი ნაწილი. ამ ბრძოლის იდეოლოგიურ ფონს კარგად აჩვენებს წარწერა დავითის მონეტაზე „მესიის მახვილი“, რაც დავითისა და ქართველების ხელით ქრისტეს მისიის აღსრულებას გულისხმობს. ამგვარად, წმინდა გრიგოლ ფერაძის წინააღდგომა ბოროტებისადმი და წმინდა დავით აღმაშენებლის ბრძოლა სელჩუკთა წინააღმდეგ, ორივე კეთილისა და ბოროტის ზოგადსაკაცობრიო ბრძოლის ხანგრძლივი ისტორიის ეპიზოდებია, მიუხედავად იმისა, რომ დიდია მათ შორის ქრონოლოგიური მანძილი და კონკრეტული ვითარებანიც, რომელშიც ეს კოლიზიები განვითარდა, სრულიად განსხვავებული.

დიდგორის ბრძოლაში ქართველთა გამარჯვებამ განაპირობა საქართველოს პოლიტიკური გაძლიერება, პან-კავკასიური ამბიციების მქონე ქართული სახელმწიფოს შექმნა. პოლიტიკურ პროცესს თან სდევდა ქართული ერთობის შიდა ჯგუფური მობილიზების გაძლიერება და ქართული წინარე მოდერნული ერის ჩამოყალიბება. ქართული კულტურის განვითარებამ მიაღწია პიკს. ამის შედეგად დავითის ეპოქა ქართველთა კოლექტიურ მეხსიერებას შემორჩა, როგორც საქართველოს ისტორიის ოქროს ხანა. დიდგორის ბრძოლა დღეს ქართული იდენტობრივი ნარატივის ერთ-ერთი უმთავრესი თემაა და მისი ხსოვნა, მიუხედავად 900 წლის გასვლისა, ინარჩუნებს ქართველთა ეროვნული თვითცნობიერების გამაძლიერებელი ფაქტორის მნიშვნელობას.

საორგანიზაციო კომიტეტი

გიორგი ჭეიშვილი – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი (თავმჯდომარე)
დავით ყოლბაია – ვარშავის უნივერსიტეტი, აღმოსავლეთ ევროპისმცოდნეობის ცენტრი
როინ მეტრეველი – საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნული აკადემია
რომანოზ ფერაძე – წმიდამღვდელმოწამე გრიგოლ ფერაძის საზოგადოება

შალვა გლოველი – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი
მანუჩარ გუნცაძე – კორნელი კეკელიძის სახელობის ხელნაწერთა ეროვნული ცენტრი
ვალერი ვაშაკიძე – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი
ზურაბ თარგამაძე – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
სოფიო ქადაგიშვილი – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი
მარიამ ჩხარტიშვილი – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ნათია ჯალაბაძე – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი

საერთაშორისო სამეცნიერო კომიტეტი

ივან ბილიარსკი – ბულგარეთის მეცნიერებათა აკადემიის ისტორიული კვლევების ინსტიტუტი
ზაურ გასიმოვი – ბონის უნივერსიტეტი
ვერნერ ზაიბტი – ავსტრიის მეცნიერებათა აკადემია
ალექსანდრე თვარაძე – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი
ანდრეა კარტნი – რომის ლა საპიენცას უნივერსიტეტი
გორ მარგარიანი – სომხეთის მეცნიერებათა ეროვნული აკადემიის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტი
ჰენრიკ პაპროცკი – ვარშავის წმინდა გრიგოლ ფერაძის ეკლესია
ჯაბა სამუშია – შოთა რუსთაველის საქართველოს ეროვნული სამეცნიერო ფონდი
ანდრეი ტიმოტინი – რუმინეთის მეცნიერებათა აკადემიის სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპის კვლევების ინსტიტუტი
მატია კირიატი – ბარსელონას უნივერსიტეტი
მარიამ ჩხარტიშვილი – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
გიორგი ჭეიშვილი – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი
ვლადიმერ ჭელიძე – ქართული ხელოვნების ცენტრი ისრაელში
ლავრენტი ჯანიაშვილი – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტი

კონფერენცია გაიმართება 2021 წლის 20 – 21 სექტემბერს. პლენარული სხდომები ჩატარდება ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტში და საქართველოს მეცნიერებათა ეროვნულ აკადემიაში. სექციური სხდომები, ეპიდსიტუაციის გათვალისწინებით, გაიმართება ან თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტში ან ზუმის ფორმატით.

ჰუმანიტარული პროფილის ინტერდისციპლინური კონფერენცია ქრონოლოგიურად მოიცავს გვიან ანტიკურობას და შუა საუკუნეებს, კონკრეტულად, IV – XV საუკუნეებს.

კონფერენციას აქვს ოთხი თემატური ფოკუსი:
– საქართველოს კავკასიური სამეფო
– ქრისტიანობა და ისლამი
– ბინადარნი და მომთაბარეები
– სამხედრო ხელოვნება

პირველი თემა შედარებით ვიწროდ არის შემოფარგლული: ის საქართველოს ისტორიას და მის კონკრეტულ ხანას – დავით აღმაშენებლის ეპოქას ეხება. ოღონდაც, ამ თემასთან დაკავშირებული მოხსენებების სამეცნიერო პროფილი შეიძლება იყოს ძალიან მრავალფეროვანი. ისტორიკოსების გარდა, ამ მიმართულებით ნაშრომების წარმოდგენა სხვადასხვა ჰუმანიტარული დარგის მკვლევრებსაც შეუძლიათ. თუმც ეს მაინც ქართველოლოგთა ძიებების არეალია. რაც შეეხება დანარჩენ სამ ფოკუსს, ისინი არ იფარგლება საქართველოს ისტორიით და ღიაა ნებისმიერი ქვეყნის გამოცდილების მქონე ჰუმანიტარებისთვის. IV – XV საუკუნეებში ამ თემების გააზრება შესაძლებელია ნებისმიერი ისტორიული გამოცდილების მაგალითზე.

კონფერენციის სამუშაო ენებია ქართული და ინგლისური. მოხსენების რეგლამენტია 15 წუთი.

კონფერენციაში მონაწილეობის მიღების მსურველებმა 2021 წლის 21 ივნისამდე უნდა გამოაგზავნონ მოხსენების თეზისები ქართულ და ინგლისურ ენებზე (თითოეულ ენაზე არანაკლებ 1000 და არაუმეტეს 2000 სიტყვისა ვორდ-ფორმატში) და შევსებული სარეგისტრაციო ფორმა შემდეგ ფოსტაზე: mariam.chkhartishvili@tsu.ge

პასუხს კონფერენციის პროგრამაში მოხსენების ჩართვასთან დაკავშირებით აპლიკანტები მიიღებენ 2021 წლის 21 ივლისამდე. პროგრამისა და თეზისების კრებულის ელექტრონული ვერსია მონაწილეებს დაეგზავნებათ კონფერენციის დაწყებამდე.

კონფერენციაზე წარდგენილი მოხსენებების სრული ტექსტები რეცენზირების პროცედურის გავლის შემდგომ დაიბეჭდება თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ისტორიისა და ეთნოლოგიის ინსტიტუტის ჟურნალებში „ქართულ წყაროთმცოდნეობა“ და „ქრონოსი“.

კონფერენციის საორგანიზაციო კომიტეტი მონაწილეებს ათავისუფლებს საკონფერენციო გადასახადისაგან და სთავაზობს უფასო სოციალურ პროგრამას. უფასოდ მიიღებენ ავტორები კონფერენციის თეზისების კრებულის ბეჭდურ ვერსიას და დასახელებული ჟურნალების შესაბამისი ნომრების ეგზემპლარებს. დაბინავების ხარჯების საკითხი საორგანიზაციო კომიტეტის მიერ განიხილება მოგვიანებით. საერთაშორისო და საქალაქთაშორისო ტრანსპორტირების ხარჯი უნდა დაფარონ თავად კონფერენციის მონაწილეებმა.

წმინდა გრიგოლ ფერაძის II საერთაშორისო სამეცნიერო კონფერენციის
საორგანიზაციო კომიტეტის სახელით
პროფესორი **მარიამ ჩხარტიშვილი**